

Beste geïnteresseerde,

U heeft zich ingeschreven voor de nieuwsbrief met updates over het onderzoek naar de verdeling van het gemeentefonds sociaal domein. Hierbij ontvangt u de tweede nieuwsbrief. De eerste nieuwsbrief kunt u [hier](#) teruglezen.

De afgelopen tijd heeft de stuurgroep een aantal uitgangspunten vastgesteld voor het onderzoek. Op basis daarvan gaan wij nu aan de slag om aan het eind van de zomer een robuuste basis voor de analyse te hebben. Hieronder gaan we op een aantal van deze onderwerpen in.

Beoordelingskaders en afwegingskader vastgesteld

In het onderzoek worden verschillende keuzes en afwegingen gemaakt. Het is van belang om vooraf overeenstemming te hebben over welke aspecten hierbij relevant zijn. Zo is vooraf duidelijk op basis waarvan later beoordeeld kan worden of de nieuwe verdeling goed is. Daarom hebben we in de eerste maanden van het onderzoek voor verschillende onderdelen beoordelingskaders en een afwegingskader opgesteld. Deze kaders zijn uitgebreid besproken met de begeleidingscommissies en de stuurgroep, en ook in een aantal externe gremia voorgelegd. Het gaat om:

- Het [beoordelingskader voor de verdeling](#), dat aan het eind van het proces gebruikt zal worden voor het beoordelen van de nieuwe verdeling.
- Het [beoordelingskader voor de clusterindeling](#), dat gebruikt is om de opties voor de clusterindeling tegen elkaar af te wegen.
- Het [afwegingskader voor de maatstaven](#), waarmee de wenselijkheid van maatstaven afgewogen kan worden.

Voor al deze kaders geldt dat de criteria benoemd zijn, maar dat de weging tussen deze criteria plaatsvindt op het moment dat de daadwerkelijke afweging gemaakt wordt. Op voorhand is er dus geen prioritering tussen verschillende criteria.

Voorkeur voor clusterindeling bepaald

De afgelopen maanden zijn er, in onder andere de begeleidingscommissies en de stuurgroep, uitgebreide discussies gevoerd over de clusterindeling en de achtergrond van keuzes daarin. De afwegingen en argumenten die hierbij speelden, zijn samengevat in dit [stuk](#). De begeleidingscommissies en de stuurgroep hebben een duidelijke voorkeur uitgesproken voor de optie met vier clusters: sociale basisvoorzieningen, individuele voorzieningen jeugd, individuele voorzieningen Wmo en participatie. Een aantal posten (waaronder beschut werk, WSW, het (historisch) budget beschermd wonen, maatschappelijke opvang) is geen onderdeel van deze clusters, bijvoorbeeld omdat deze buiten de Algemene Uitkering vallen.

De huidige naamgeving van de clusters is nog niet optimaal. Mocht u suggesties hebben voor betere namen voor (een deel van) de clusters, dan houden wij ons aanbevolen.

Eerste afweging van mogelijke maatstaven

De afgelopen tijd is een groot aantal maatstaven gesuggereerd. Ook naar aanleiding van de vorige nieuwsbrief hebben wij nog enkele reacties binnengekregen. Veel dank hiervoor!

Tot half juni konden nieuwe maatstaven aangeleverd worden. Sindsdien hebben wij alle maatstaven, voor zover mogelijk, afgezet tegen het [afwegingskader](#). Dit kan uiteraard niet voor alle criteria: het is bijvoorbeeld nog niet bekend hoe goed maatstaven statistisch gezien de kosten verklaren, of wat het gewicht van de maatstaf in de verdeling is. Op basis van de andere criteria is het echter wel mogelijk om de wenselijkheid van de maatstaven op

voorhand te toetsen. Wij hebben deze afweging voor alle huidige en nieuw gesuggereerde maatstaven opgenomen in een [document](#) voor de begeleidingscommissies en de stuurgroep. Voor de leesbaarheid van het document zijn enkele suggesties samengenomen als de afweging op de verschillende criteria vergelijkbaar was. Zo zijn er in een aantal gevallen leeftijdscategorieën binnen maatstaven genoemd, die gevat zijn onder de hoofdmaatstaf. Het is dus mogelijk dat uw suggestie is opgenomen als onderdeel van een andere suggestie.

Gedurende de zomer werken we naar aanleiding van het gesprek in de begeleidingscommissies en stuurgroep uit welke maatstaven we gaan onderzoeken voor welke clusters. Vervolgens zullen we deze maatstaven gebruiken in de statistische analyse. Daarbij zullen naar verwachting nog maatstaven afvallen, bijvoorbeeld omdat ze de kosten niet goed verklaren. Het uiteindelijke aantal maatstaven zal daardoor nog beduidend lager uitvallen. Dit onderzoek en de gesprekken daarover zullen in de herfst plaatsvinden.

Opties op basis van het akkoord over Beschermd Wonen

Sinds het begin van het onderzoek is door de VNG het Expertiseteam Beschermd Wonen ingesteld, en heeft het advies uitgebracht over de doordecentralisatie beschermd wonen en de randvoorwaarden daarvoor. Hierover is een akkoord bereikt in het [Bestuurlijk Overleg](#) op 2 juli 2019.

De afgelopen tijd is er nauwe afstemming geweest met het Expertiseteam over de verdeeltechnische consequenties van verschillende opties. Op basis van het advies hebben we enkele opties gedefinieerd voor de uitwerking van het advies in een verdeling. Deze hebben we besproken in een [werksessie](#) waar 40 gemeenten bij aanwezig waren. De komende tijd gaan we met de uitkomsten aan de slag.

Correcties op basis-dataset voor een rechtvaardige verdeling

Tot slot zijn we deze zomer bezig met het maken van een betrouwbare dataset voor de huidige kosten van gemeenten. Dit doen we aan de hand van de uitvraag bij steekproefgemeenten, waar we op dit moment hard mee aan de slag zijn. Naar aanleiding van de uitvragen stellen we in sommige gevallen nog verdiepende vragen aan gemeenten, zodat we de achtergronden van kosten en de lokale situatie goed begrijpen. Veel dank aan alle gemeenten die hiermee bezig zijn.

We kijken niet alleen naar de gerapporteerde kosten, maar doen hier ook een aantal correcties op. Dit kan betrekking hebben op bijvoorbeeld boekings- en registratiefouten, maar kan ook gaan om beleidseffecten die we op de goede manier willen verdisconteren in de basisdataset voor de verdeling. Het gaat in ieder geval om de volgende punten:

- Het nieuwe woonplaatsbeginsel jeugd zorgt ervoor dat voor een deel van de jongeren in jeugdhulp een andere gemeente verantwoordelijk wordt voor de jeugdhulp en de kosten. Deze verschuiving van kosten berekenen we op basis van het onderzoek dat het CBS gedaan heeft naar de aantallen. De mogelijke wetswijziging en de voorlopige werkwijze is samengevat in deze [infographic](#). Nu de clusterindeling is vastgesteld, scherpen we deze werkwijze nog aan.
- Sinds het peiljaar 2017 is het abonnementstarief Wmo ingevoerd, en vanaf 2020 zal dit ook voor een aantal algemene voorzieningen gelden. In de stuurgroep is besloten om de netto kosten van gemeenten te corrigeren voor de inkomstenderving die hiermee samenhangt.
- Een aantal jeugdhulpregio's werkt met regionale risicoverevening of solidariteit. Dit vertekent de kosten die gemeenten voor hun eigen jeugdigen maken, en de stuurgroep heeft besloten dat de gegevens hiervoor geschoond moeten worden.

- In de eerste jaren na de transitie hebben gemeenten op verschillende manieren geprobeerd te transformeren. Uiteraard waren niet alle innovaties succesvol. Sommige beleids- of sturingskeuzes hebben tot hogere kostenniveaus geleid zonder dat zij bijgedragen hebben aan de kwaliteit van het voorzieningenaanbod. Het niet meenemen van de meerkosten als gevolg van deze keuzes in de uitgaven van gemeenten, maakt de verdeling die erop gebaseerd is rechtvaardiger. Recent hebben wij vier werksessies gehad met verschillende gemeenten over de vraag of en hoe voor deze keuzes gecorrigeerd zou moeten worden. Hier zijn een aantal ideeën uit naar voren gekomen. Mocht u nog suggesties hebben, laat het ons dan vooral weten.

Onze zomeractiviteiten

In de zomer gaan wij aan de slag met:

- Het inzichtelijk maken van de kosten van gemeenten, en het opzetten van de basisdataset die ten grondslag ligt aan de statische analyses.
- Het deelonderzoek beschermd wonen, waaronder een uitvraag bij landelijke specialistische instellingen en het verwerken daarvan in de basisdataset.
- Het uitwerken van de correcties die bovenstaand beschreven zijn.
- Het op orde maken van de definitieve maatstaven set. Daarvoor moeten we ook enkele maatstaven construeren op basis van ruwe brondata.
- Het opzetten en klaarzetten van de statistische analyse, zodat we deze in de herfst in zo kort mogelijke tijd uit kunnen voeren.

In de stuurgroep na de zomer worden over veel van deze onderwerpen de definitieve knopen doorgehakt. We brengen u tegen die tijd weer op de hoogte via deze nieuwsbrief. Mocht u vragen of opmerkingen hebben, of suggesties voor namen voor de nieuwe clusters, neem dan vooral contact met ons op via gemeentefonds@aef.nl.

Met vriendelijke groet,

Het team van het onderzoek herijking gemeentefonds sociaal domein

U ontvangt deze nieuwsbrief omdat u zich ervoor ingeschreven heeft. Mocht u deze niet meer willen ontvangen, laat het ons dan weten, dan halen we u van de lijst. De andere onderdelen van het gemeentefonds worden onderzocht door Cebeon. Als u ook geïnteresseerd bent in de nieuwsbrief van dat onderzoek, kunt u zich hiervoor aanmelden via gf@cebeon.nl. Ook kunt u informatie over beide onderzoeken vinden op de [website](#) die de rijksoverheid hiervoor ingericht heeft.